

ÉDESFELESÉGEM

1995. Május 13 Bódogfalva

Az én édesfeleségem négyésféléve hogy meghalt. Szegény feleségem sehogyan sem birom elfelejteni. Mindennap sirok utána minden csütörtökön és vasárnap kimegyek a temetőbe és hívom vissza sirok. Most is amikor ezeket a sorokat írom televan a szemeim könnyel. 58 évi szépházasság után amikor ketten a kétkezünkkel szépházat csináltunk. Mi nem kaptunk németházat mint az itteni crnogoracok. Minden tégláér keservessen megoldoztunk. Szegényen kezdtük az életünket mint ahogy mongyák mint a Templomegere. Kétfijunkat fölneveltük kenyeretadtunk a kezükbe. Most amikor szegény kellene hogy élvezze az életet. Mostkellett neki meghalni. Szegény a gyilkoshalált nem birta legyőzni. Itt maradtam árván a magányban. A fiam aki itt él minden nap hoz ebédet megiszik egy pohár sört és tata csokolom. Én senem cigaretázok senem használok alkoholt. A Fijam miatt tartok sört. Kétévvel ezelőtt voltam 83 napig egy aszonymál a szomszéd faluban akinek férje is meghalt. Havonta fizettem neki 100 márkát dolgoztam aházkörül egésznap. Kértem hogy legyünk kéthetet ittnálam. Kéthetet ott. Ő ebenamart beleegyezni. Ő nálam csak egy napot akar lenni amíg kapom a hazai és a külföldi nyugdíjat. Én ebbe nembirtam bele egyezni. És éppen szegényfeleségemnek köszönhetem hogy haza jöttem. Éppen azon a napon mikor szegénynek megáltt a szive reggel 6 órakor sirtam. Ő kérdezte hogy miért sirok mondtam hogy ebben a pillanatban adtaki alelkét szegényfeleségem és kértem hogy pakolja össze az én ruháim és én megyek haza. Ő kikísért az állomásra megcsokolt és otthagytott a soksomaggal. Egy ottani asszony segített fölrakni a vonatra a csomagjaimat. Ő még aztse várt meg hogy a vonat megérkezzen. Már betöltöttem a 84 évet cigareta és ital nélkül nemtalálok egy rendes aszonyt aki segítene édesfeleségem iráti fájdalommat enyhíteni. Nemér az életnekem a szegényfeleségem nélkül abszolút semmit. Talán szégyen azt csinálni de sirok és imádkozok hogy haljak meg ez az élet az édesfeleségem nélkül abszolút nemér semmit. Az én szegényfeleségem többet dolgozott mint én elösmérem. A második világháborúban ezek büntetlenül elveszíteték életpárjukat és sokan a családjukat is. Itt megemlítek egy eseményt. Pár évvel ezelőtt a szüleink sirjánál voltunk. Az imádság és gyertya gyújtás után az otani egyik földink meghívott bennünket ebédre. Abban az időben még az ottani lelkésznek nemvolt házvezetőnöje és Őtet is meghívta a földim ebédre. Véletlenül úgy ültünk hogy a lelkész úr jobbról mellettem ült ebéd után nemtudom hogyan jutott eszembe. Azt mondtam a lelkészurnak hogy Ők a templomban arról predikálnak hogyha meghalunk a menyországba jutunk. Mondtam neki hogy én ugyvagok vele hogyha lehet én szeretnék minél tovább ebben a Pokolban élni mint a menyországban. Ő vagy 5 percig halgatott utána nevetett de nemszólt semmit. Bizonyára gondolta hogy igazam van. De mivel elvesztettem szegényfelségem akivel 58 évet éltünk és küzdöttünk hogy házunk legyen. Mostmár amikor szegény élvezné a sokmunkájának gyümölcsét. Most kellett szegénynek meghalni. Az élet a részemről nem ér semmit. Padlófütéses házunk van. A kéményhövel melegitem a vizet. Most nyáron meg a napmelegével melegitem. Van 4 találmányom amik a szabadalmi hivatal által elvannak ösmerve és jogilag védve vannak. Hijába nemtalálok egy aszonyt aki lelkileg hasonló volna szegényfeleségemre. A fiam mindennap hoz ebédet megiszik egy üveg sört Tata csokolom. A Tata ismét egyedül marad. Örületes a magány. Senkinek nemkivánom.

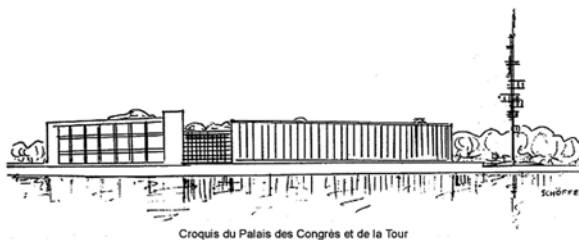
MIVÉGRE?

Háromnegyed hat volt, a borotválkozáshoz kezdett. Lassan húzta le a habot. Szerette a borotvahab illatát, megnyugtatta. A tükörből követte a penge útját. Hatra már ott kellett lennie, nem sietett, késni akart, most rá várjanak, a többiek mindig késnek, most ő, most ő fog késni. Közben még egyszer lejátszotta a jelenetet. Nem fog többet hallgatni, megmondja, kerek-perec a szemébe vágja, az arcába köpi az igazát, az igazat, az igazat, az igazat...

Hatkor indult el, de már hat ötre odaért, sietett, pedig nem akart, többet szeretett volna késni, így sikerült. Nem jól kezdődik. El volt foglalva a gondolataival, majd most kinyitja a száját. Az önelégült képébe vágja, majd lesz megdöbbenés. Nem fog idegeskedni, nincs miért, nem engedi, hogy vadul dobogjon a szíve, miközben vadul dobogott a szíve. Nyugi. Nyugalom. Nyugi. Nyugalom.

Beszéltek, kezdődött, ismét valami verekedés, a pénzügyek, magyarázkodás, a tökéletes vezér tökéletes tettei, a tökéletesen megértő hallgatóság bólogatásai. Nem tudta követni a beszédet, pedig oda akart figyelni, hogy a megfelelő pillanatban belevágjon, félbeszakítsa a szövegelést, felszólaljon. De a szívdobogása olyan hangos volt, hogy a mellkasához kapott, attól tartott, hogy látszik is. Zúgott a füle, nem hallott semmit. A fejében összekeveredett az oly régóta tervezett, megtervezett, elképzelt, begyakorolt jelenet, a lépések sorrendje elhomályosodott, pedig már csak arra összpontosított. Elmulasztja ismét, felugrott, elindult feléje. Lehet, hogy éppen megszakította a beszédet, a tekintetek rámeredtek. Mit néznek, felkelhetek bármikor, ehhez jogom van, demokratikus jogom van, mint nekik, mint mindenkinek egyformán, itt és máshol is. Mintha a levegő megsűrűsödött volna, nehezen haladt, lassan mozgott. Ott állt előtte, nyílt a szája, mondja a régóta dédelgetett súlyos fájdalmakat. Hallja a saját hangját, amint szinte a szájába kiálltja, hogy nem tud ő semmit, honnan veszi a bátorságot, hogy arról papoljon, amiről fogalma sincs, mit tud ő a kisebbségi helyzetről, hogyan tud ő abban ítélni, véleménye sem lehet, még gondolnia sem szabad a véleményalkotásra, az ítékezéshez meg közel sem kerülhetne, mert tud magyarul köszönni, nincs joga ítélni, meg kell szűnnie ebben a pozícióban, el kell tűnnie, nem való ide, nem lehet moslékot inni és bort prédikálni, mit tud ő a kínról, amit az elmúlt tizenöt évben kellett átélnünk, legalább ne tanúsítson megértést, ha nincs benne megértés, nem kell a tettetett szánalma, a kigondolt, megértést mondó és a meg nem értést sugalló szavai, tekintete. Szinte kiköpte a torkát szorító dugót, a szíve olyan hevesen vert, hogy nem is volt szünet a dobbanások között, a fülében a zúgás teljesen megszokottá vált.

Kint csend volt. Útközben azon gondolkodott, vajon megsüketült, vajon mindez megtörtént, csak aludni, aludni szeretett volna, egy jó, gyógyító alvást kívánt, hogy a szíve lelassuljon, leálljon, a füle megszabaduljon a nyomástól. Kint világos lett, lehetetlen, este volt, borotvahab szagát érezte, fájt neki, fájt a füle, elég már, vége.

HALÁLOS TÚRA

Amikor Csáth és Blumm kocsit hajtott, ott valahol Zentagunaras és Tornyos környékén, anya nem volt velük. Már akkor ők csonka család voltak. A jointtekerés megtette a hatását, visszafelé Csáth már feküdt, meghalt, Blumm vezette a kocsit, hajtotta. De amíg a szellemekkel suttogunk, addig azok itt is vannak, itt is volt, olyan Csáth-szagot érzett egész idő alatt, állította a rendőröknek Blumm. Az milyen, kérdésre, pedig a Szabadka-szag, a perem szaga a válasza. Hát az meg milyen kérdésre, azt válaszolta, hogy az olyan, mint az Ibolya utcáé meg a budapesti Csikágóé meg olyan szenttamási, újvidéki meg palicsi és dombosi, olyan magyaros szaga van, a magyarok szaga idegenben a peremen, na, olyan. Én értettem, én értettem őt is meg Csáthot is. A véremlékben éreztem őket.

Blumm végignézte a halálot. Ténfergett, mint Ulysses, aztán nem találta a helyét, ellene voltak az istenek és az emberek is. Fiatal, még fiatal, de próbálkozik. Nem tudja, kire hasonlítson, Nádasra vagy Mészölyre vagy Baudelaire-re vagy Adyra vagy Csáthra. Mégiscsak Csáth az apja, ami nyomós érv. Nem hasonlíthat tán az anyjára? Mollyra? Addig kutatta önmaga rejtett titkait, még ráfutott arra a kocsira. Örömet akart szerezni az apjának, hát meglepte vele. Egészen a szanatóriumhoz hajtotta. Csáth örömeiben feladta magát, és a cipője sarkába rejtett morfiomot önként beszolgáltatta az ügyeletes és mérges ápolónak, mondta, hogy nem tudja, hogy hogyan került oda, ő keveset szeretne élni, de azt nem az intenzíven, hanem intenzíven, a száz év a kisembereké, neki nincs rá szüksége, de a családja azt gondolja, meg a fia, a fiának kell még az apja, szóval, vegyék el tőle, úgyis van még rejtekhelye. A kocsi piros volt, kétszemélyes. Mormogott, varázslat, varázslat... valakinek nem jut hely, valakinek ki kell szállnia. Rögtön beült, a fia mellé, hajtottak, igen, ott, mikor apa kocsit hajtott, vadul, elszántan. Mentek ők, Bloom és Dedalus. Azt kiáltotta, hogy ott egy béka, rusnya, pusztuljon, de a kocsi egy óriási kertben landolt, virágok, varázsló és rablók. Kifizette a számlákat, anya küldte, mondta Blumm, utoljára, így Csáth, rablók. Virágokat tépett, lopott, fehérét, óriási szirmokkal, benne a korzó, Trieszt és a halál, anyádnak visszük. Szabadka szaga volt, peremszaga, hervatag és bomló, haláli, az omló vakolat és a penész, a por, a doh egyvelege, mint a régi színház épületénél, mikor bontották, rontották, újraépítették(?). Gion megmondta, hogy nem hisz a soknemzetiségű ország lehetőségében, igaza volt, ezt tudta Blumm, ezért vett apjának kocsit, hogy elmenjenek oda, ahová Gion, a kis balkáni álomba, ahova Szathmári, a beszűkült otthonba, ahonnan csak egy lehetősége van, a szűk ajtónyílásból folyton rálátni az itthonra. Szárguldott, vadul, élek, én Élek, kiáltotta a nyitott fedelű kocsiban, Blumm szégyellte magát, de mégis az apja, a kamaszok meg már csak ilyenek, néha szégyellik az ősoket, azt mondja, égetjük a haverok előtt. A múltkor is, mikor a haverokkal azt tárgyalták, kit kellene megverni a másik nemzetiségből, mert a múltkor szidták az anyját, de nem is anya miatt, hanem hogy tegyenek valamit, jó móka egymást verni, csak úgy. Jobb, mint lábat lógatni, és várni a hajóra, mint a Végel-aszfaltlakók. Röpültünk, ahogy szippantottunk a... levegő hasított. Hamar végigjártuk a peremet, voltunk Amerikában, igen, ott vettük azt a beszélő játék repülőgépet, és a banánhalakat is megnéztük, főleg a pusztulásuk érdekelt, ahogy bezabálva immár nem férnek ki a lyukon, és megértve, hogy ottpusztulnak, a szemük besötétedik. És voltunk a Tunguz-körzetben, ott keveset, mert féltünk a járványtól, Bodor is szólt, hogy azért óvatosan, meg a piával is csinján. Már ott voltunk az állomáson, láttuk, ahogy a két várakozó család összekeveri a régen látott vendégeit, az egyik a klinkertéglákról beszélt. Óriási, kiáltott fel Blumm és Csáth. Ebben megegyeztek, az a tégl valóban muzsikál, és szagot is áraszt, fix, hogy azt érezzük, mikor, mikor, mikor is? mikor azt mondják, hogy Petőfi magyar akart lenni, és nem azt, hogy magyar volt, mikor azt mondják, hogy nem vagy itthon, mikor Kole hozzákötötte magához a láncot, a peremláncot, és úgy ment el, mikor kiderült, hogy Szabadka nem is férfi, csupán egy gyenge(,d) nőváros. Hazaértünk. Ismét az a szag, bontás vagy bomlás, mindenesetre állott. Megálltunk, mert elfogyott a benzin, az ára felment, mindig megy... fel, és a házunk előtt teremtünk. Varázslat, úsztak felém, én voltam az a lány, vártam őket a mélyben, a biztosban, a biztos...ban. Orvos volt, tudta, mit csinál, a fülemtől a fülemig vágta fel a nyakamat, kivégett, mint egy... embert, közben nézte a szememet, ahogy sötétedik. Blumm végignézte, az anyjára nem hasonlíthatott, hát kire, Csáthot választotta, és a szagot. Az én fiam, és a lábánál fogva lehúztam a mélybe.